

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Obor Finance a řízení

**Analýza úvěrového trhu a úvěrových produktů
pro fyzické osoby – nepodnikatele**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Marie Borská

Autor:

Michal Švec

Jihlava 2009

Vysoká škola polytechnická Jihlava
Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Michal Švec
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Finance a řízení
Název práce:	Analýza úvěrového trhu a úvěrových produktů pro fyzické osoby - nepodnikatele
Cíl práce:	Provést analýzu úvěrového trhu, popsat a vzájemně porovnat úvěry poskytované bankami v ČR

Ing. Marie Borská
vedoucí bakalářské práce

Ing. Jakub Novotný, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra ekonomických studií

Anotace

Tato bakalářská práce objasňuje problematiku úvěrů poskytovaných bankovními institucemi v České republice fyzickým osobám – nepodnikatelům. Teoretická část je zaměřena na charakterizování základních pojmů a principů z oblasti poskytování úvěrů a popisuje úvěrové produkty dostupné na českém trhu (kromě hypoték), konkrétně tedy úvěr z kreditní karty, kontokorentní úvěr a spotřebitelský úvěr. V praktické části jsou představeny banky, které zmíněné produkty nabízejí a také porovnání konkrétních typů úvěrů jednotlivých bank z hlediska jejich výhodnosti. Toto porovnání je následováno celkovou analýzou českého úvěrového trhu a zadluženosti domácností.

Annotation

This bachelor's thesis clarifies the main problems of credits provided by bank institutes in Czech republic to natural persons – non-entrepreneurs. The theoretical part describes the basic terms and principles from credit-providing and also describes credit products available on the czech market (except mortgages), particularly credit cards, bank overdraft and consumer credit. In the practical part there is an introduction of the banks that offer mentioned products and a comparison of these products from the angle of their advantageousness. This comparison is followed by the analysis of the whole czech credit market and households' indebtedness.

Klíčová slova: Úvěrový trh, úroková sazba, kontokorentní úvěr, úvěr z kreditní karty, spotřebitelský úvěr, zadlužení domácností

Keywords: Credit market, interest rate, bank overdraft, credit card, consumer credit, households' indebtedness

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval své vedoucí Ing. Marii Borské za její rady a doporučení, které mně pomohly k vypracování této bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Analýza úvěrového trhu a úvěrových produktů pro fyzické osoby – nepodnikatele vypracoval samostatně pod vedením ing. Marie Borské a uvedl v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

V Jihlavě dne 20. května 2009

.....

vlastnoruční podpis autora

Seznam použitých zkratk

ČNB – Česká národní banka

RPSN – Roční procentní sazba nákladů

ČOI – Česká obchodní inspekce

MF ČR – Ministerstvo financí České republiky

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

1 Úvod.....	9
2 Teoretická část	11
2.1 Podstata úvěru a úroku.....	11
2.2 Funkce úvěrů.....	12
2.3 Faktory ovlivňující výši úroků.....	13
2.4 Podmínky pro získání úvěru	14
2.4.1 Účelovost	15
2.4.2 Bonita klienta	16
2.5 Smlouva o úvěru	17
2.5.1 Rozdíl mezi půjčkou a úvěrem	17
2.6 Úvěrový proces	18
2.7 Jak postupovat při problémech se splácením úvěrů.....	19
3 Úvěry pro fyzické osoby – nepodnikatele nabízené na českém trhu	21
3.1 Kontokorentní úvěr	21
3.1.1 Poskytnutí kontokorentního úvěru.....	21
3.1.2 Úrokové sazby	22
3.2 Úvěr z kreditní karty	23
3.2.1 Jak získat kreditní kartu?	24
3.2.2 Obvyklé podmínky získání kreditní karty:	24
3.2.3 Banky obvykle vyžadují tyto doklady:	24
3.2.4 Splácení úvěru a úroková sazba.....	24
3.2.5 Bezúročné období	25
3.2.6 Výhody kreditních karet:	26
3.2.7 Nevýhody kreditních karet:	26
3.3 Spotřebitelské úvěry	27
3.3.1 Právní úprava	27
3.3.2 Charakteristika spotřebitelských úvěrů.....	27
3.3.3 Druhy spotřebitelských úvěrů:	28
3.3.4 Výše spotřebitelského úvěru	29
3.3.5 Doba splatnosti	29

3.3.6 Jak vybírat úvěr.....	29
3.3.7 Úroky, poplatky a způsob úročení	30
3.4 Roční procentní sazba nákladů – RPSN	31
3.4.1 RPSN a úroková míra	31
3.4.2 Položky zahrnuté v RPSN.....	31
3.5 Hypoteční úvěry.....	33
4 Praktická část	34
4.1 Seznam bank	34
4.2 Porovnání kontokorentních úvěrů.....	39
4.3 Porovnání úvěrů z kreditních karet.....	41
4.4 Porovnání spotřebitelských úvěrů.....	46
4.5 Zadlužení českých domácností	48
4.5.1 Struktura zadluženosti domácností	48
4.5.2 Úvěry na bydlení.....	48
4.5.3 Spotřebitelské úvěry	51
4.6 Celková charakteristika.....	52
5 Závěr	55
Seznam použité literatury	57
Seznam použitých obrázků a grafů	60

1 Úvod

Úvěrové produkty jsou poskytovány bankovními nebo nebankovními institucemi. Ve své práci se zabývám výhradně úvěry bankovními. Banky působící na českém trhu poskytují mnoho různých služeb a produktů. Jedním z nejdůležitějších odvětví je pro ně právě poskytování úvěrů. Úvěrové obchody patří do skupiny aktivních obchodů, zisk z úvěrových obchodů tvoří základ zisku bank. I z tohoto důvodu existuje mnoho druhů úvěrů jak pro fyzické, tak i pro právnické osoby. Myslím že každý člověk se může, třeba ne vlastní vinou, dostat do finanční tísně a bude potřebovat půjčit peníze. Tato práce se tedy konkrétně zaměřuje na úvěry poskytované fyzickým osobám – nepodnikatelům (kromě hypotečních úvěrů, jejichž problematika je velice obsáhlá) a tak by mohla sloužit jako jednoduchý zdroj informací pro člověka, který se dostane do situace, kdy bude potřebovat půjčit peníze.

Jak již bylo uvedeno, existuje několik forem úvěrů pro fyzické osoby. Jedním z prvotních cílů této práce je tedy popsat principy půjčování peněz bankami a konkrétně definovat právě druhy těchto úvěrů.

Bankovní instituce se samozřejmě snaží mezi sebou konkurovat a přichází se stále novými marketingovými tahy a možnostmi, jak zákazníka získat. I díky tomu vzniká jistá dezorientace a paradoxně i dezinformace mezi potenciálními klienty, kteří se v těchto produktech a v používaných slovních obratech nevyznají. Jedním ze záměrů této práce je tedy obeznámit potenciálního žadatele o úvěr právě s touto problematikou. Dalším cílem je podat informace a rady o tom, jaký úvěr je právě pro jeho situaci vhodný. Výhodnost úvěru se totiž nedá posuzovat pouze podle výše úrokové sazby, jak si to mnoho lidí myslí. Je třeba dávat pozor např. na některé druhy skrytých poplatků. Zákonnodárci se sice snaží o co největší transparentnost poskytovaných služeb, nicméně existují možnosti jak tuto transparentnost obejít.

Další část bude věnována již samotnému porovnání jednotlivých typů nabízených úvěrů a vybrání těch nejvýhodnějších podle různých kategorií. Toto porovnání je provedené formou přehledných tabulek a vyslovení slovního závěru. Po tomto srovnání je

analyzován celkový úvěrový trh. Tuto analýzu jsem provedl formou prezentace různých obr.ů, především z hlediska objemů a meziročních změn v čerpání úvěrů. Zároveň jsem se snažil určit budoucí vývoj tohoto trhu.

Cílem práce je tedy zmapovat podmínky a charakterizovat trh s osobními úvěry, určit nejvýhodnější druhy úvěrů a dát přehled o jejich čerpání v České republice. Toto téma jsem si zvolil pro osobní zájem a i pro získání znalostí při možném nástupu do zaměstnání.

2 Teoretická část

2.1 Podstata úvěru a úroku

Jak již bylo řečeno v úvodu, úvěrové produkty patří do skupiny aktivních služeb. Banky půjčují peníze získané z přijatých vkladů za úplatu, kterou představuje určité procento ročního zhodnocení, nazývané úrok. Zjednodušeně – úrok představuje cenu peněz. Dlužník musí tedy splatit nejen zapůjčený obnos, tzv. jistinu, ale i stanovený úrok.

Základní úroková sazby jednotlivých komerčních bank se stanovuje s přihlédnutím k tzv. diskontní sazbě centrální banky, popřípadě na základě sazeb mezibankovního trhu. Je logické, že základní úrokové sazby komerčních bank nebývají nižší, než je tato hranice, ale naopak jsou o nějaké procento vyšší. Měnová politika centrální banky ovlivňuje i základní sazbu mezibankovního peněžního trhu, tj. cenu, která je základem pro půjčování domácí měny. Úvěr je tedy možné definovat jako časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití.¹

V souvislosti s výší úrokových sazeb se tedy můžeme setkat s následujícími pojmy:

Diskontní sazba – procentuální sazba, za kterou jsou úročeny přebytečné finanční prostředky komerčních bank uložené u České národní banky (ČNB)

Lombardní sazba – procentuální sazba, za kterou si komerční banky mohou půjčit peníze u ČNB oproti zástavě cenných papírů

Referenční sazba – procentuální sazba, za kterou si banky vzájemně půjčují peníze

¹ KROH, M. *Jak si vzít úvěr*. Grada Publishing, Praha 1999. ISBN 80-7169-617-X.

2.2 Funkce úvěrů

Lidé jsou zvyklí své peníze ukládat do banky, např. na běžné či termínované účty. V podstatě bankám své peníze půjčují a za tuto půjčku požadují od banky úrok. Banky takto získané peníze opět půjčují (například podnikům nebo fyzickým osobám) a získávají z těchto půjček úroky. Je samozřejmé, že banka bude požadovat vyšší úrok od dlužníka, než jaký nabídne nám jako věřiteli. Díky rozdílu těchto sazeb banka získává peníze a vykazuje zisk. Dlužník, který si peníze od banky vypůjčil, je zase použije na své další investice a potřeby.

Nabízí se tedy otázka proč potřebujeme banku a nepůjčíme své peníze přímo a dostaneme rovnou vyšší úroky. Jedním z hlavních důvodů, proč tak nečiníme, je kontrola rizika. Lidé, jako drobní investoři, nemají dostatek informací k tomu, aby si prověřili osobu, které by peníze půjčili. A s množstvím právnických nebo fyzických osob, které zkrachovali anebo nebyli schopné dostát svým závazkům je v České republice velmi mnoho. A nejen v České republice, ale i na celém světě.

Dalším důvodem, proč nemůžeme půjčovat naše peníze „přímo“ je ten, že většina občanů nemá dostatečné množství finančních prostředků, které by mohla půjčit. Naproti tomu banka dokáže půjčit miliony korun díky tomu, že dostane tisíce korun od tisíců strádatelů.

Půjčování peněz je tedy v ekonomice běžná a normální věc. Na jedné straně je ten, kdo potřebuje peníze půjčit a na straně druhé ten, kdo peníze dočasně nepotřebuje a může je půjčit. Za půjčení bude samozřejmě požadovat úrok a také záruky, že svoje peníze dostane zpět. A právě podle těchto pravidel fungují banky, které se na půjčování peněz specializují.²

² ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P., ŠÍMA, J. *Jak na úvěry*. ASPI, Praha 2004. ISBN 80-7357-015-7.

2.3 Faktory ovlivňující výši úroků

S vyšším úrokem roste cena peněz a snižuje se poptávka po půjčkách a úvěrech, s úrokem nižším cena peněz klesá a poptávka se zvyšuje. Tento úrok ovlivňuje ČNB především operacemi na volném trhu a ovlivňuje tak celkový objem poskytnutých úvěrů a na základě toho i celkovou výši peněz v ekonomice. Někdy může centrální banka zastavit půjčování peněz a naopak vyvolat vlnu vkladů. Cílem tohoto opatření by bylo zabránění znehodnocování koruny vůči ostatním měnám a případným útokům spekulantů na naši měnu.

Výše úroků je ovlivněna i mírou inflace. Mezi cíle centrální banky patří podpora tvorby úspor, tj. stimulace vkladů. V případě, že by se úrok obdržený z uložených peněz neúnosně odlišoval od míry inflace, spoření by se přestalo vyplácet a lidé by úspory přeměňovali v nějaké inflaci více odolné statky, například nemovitosti, případně by více utráceli. Vždy jde totiž o kompromis mezi zájmem vkladatelů a příjemců půjček.

Síla měny rovněž působí na výši úroků. Jestliže měnový kurz klesá, mají úrokové sazby tendenci růst. Centrální banka se totiž snaží zdražit domácí měnu (a zabránit spekulativnímu skupování deviz) a povzbudit růst domácích úspor. Pro majitele peněz je za této situace výhodnější své peníze uložit na účet v domácí měně s vysokým úrokem, než nakoupit sice silnější, ale úrokově málo zajímavou cizí měnu.

Dalším faktorem působícím na výši úroků jsou běžné vlivy tržní konkurence, podobně jako na ceny zboží a služeb. I na peněžních trzích jsou patrné vlivy hospodářské soutěže ve formě konkurence nejen mezi komerčními bankami, ale i mezi bankovním sektorem a jinými finančními zprostředkovateli. V době investičních vln poptávka po úvěrech stoupá. Jejich nabídka poté nedrží s touto poptávkou krok a je pravděpodobné že dojde k růstu úrokových sazeb. Naopak při převisu nabídky nad poptávkou mají úrokové sazby tendenci klesat. Rozdíl mezi úroky vkladů a úroky půjček se nazývá marže komerční banky.¹

¹ KROH, M. *Jak si vzít úvěr*. Grada Publishing, Praha 1999. ISBN 80-7169-617-X.

2.4 Podmínky pro získání úvěru

Většina bankovních společností požaduje, aby žadatel o úvěr byl českým občanem s trvalým pobytem v ČR. Některé banky ale podmínku českého občanství nemají a úvěr tedy poskytnou i cizincům s trvalým pobytem na území ČR. Důležitým předpokladem pro kladné vyřízení žádosti o úvěr je také plnoletost žadatele. Maximální věk žadatele, který však většinou banky neuvádějí, omezuje poskytování úvěrů osobám starších 65-ti let. Důvodem je nepochybně obava z možného nesplácení úvěru při dlouhodobé nemoci či úmrtí.

Poskytnutí spotřebitelských úvěrů bývá vázáno podmínkou mít veden po určitou dobu účet v bance, nebo si jej založit při kladném vyřízení žádosti o úvěr. Naopak některé banky tuto podmínku nemají a žadatel o úvěr nemusí být jejich klientem.

Stále větší důležitost v poslední době získává mezibankovní úvěrový registr (také centrální registr dlužníků). Ten spravuje nezávislá společnost. V něm uvedená data o svých úvěrech a dlužnících si zde vyměňují bankovní i nebankovní společnosti a získávají tak více informací o svých klientech, především o tom, jak si tito klienti vedli při používání a splácení úvěrů v minulosti .

Rozhodujícím předpokladem pro poskytnutí úvěru je, aby měl žadatel trvalý příjem.

U příjmu obvykle nezáleží na tom, jste-li v zaměstnaneckém poměru nebo podnikáte na živnostenský list. Některé banky ale výslovně žádají pracovní poměr na dobu neurčitou a někde zase klient nesmí být ve zkušební nebo výpovědní době.

Při žádosti o úvěr musíme prokázat své příjmy a příjmy případných spolužadatelů, spoludlužníků nebo ručitelů předložením náležitých dokladů. Nejlepší je informovat se přímo u banky, u které chcete úvěr čerpat.

Banky mohou vyžadovat následující doklady:

- potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši čistého měsíčního příjmu za sledované období (pohybuje se v rozmezí 3 – 12 měsíců), včetně potvrzení, že

nejste ve zkušební lhůtě a není s vámi vedeno jednání o ukončení pracovního poměru,

- výplatní pásky za sledované období potvrzené zaměstnavatelem,
- přiznání k dani z příjmu fyzických osob.
- prokázání měsíčního příjmu na účtu u banky za sledované období a to za předpokladu, že z výpisu lze jednoznačně vyčíst původ platu
- doklad o přiznání důchodu

Při žádosti je třeba většinou předložit jeden až dva doklady za účelem prokázání totožnosti. Obvykle je to občanský průkaz a jako další řidičský průkaz, rodný list, cestovní pas, průkaz studenta VŠ,...

U nezajištěných úvěrů banky po splnění základních parametrů (příjem, totožnost, založení účtu,...) nepožadují žádné další zajištění úvěru – například ručením třetí osobou. Některé úvěry jsou automaticky poskytovány bez zajištění, u některých banka stanovuje výši, do které není třeba zajištění. Většinou ale záleží na individuálním posouzení každého jednotlivého klienta bankou. Jištění je tedy většinou vyžadováno, jedná-li se o velké částky.

Důležitými faktory pro určení limitu úvěru tedy jsou bonita klienta a účelovost úvěru.

2.4.1 Účelovost

Banka chce samozřejmě vědět, na co budeme půjčené peníze používat. Jinak se k nám bude stavět, když bude peníze používat na koupi nemovitosti nebo financování podnikání.

Existují také úvěry bezúčelové (hotovostní). Ty jsou nejdražší, protože pro banku skrývají vyšší riziko nesplacení.

Účel úvěru je velice důležitý v těch případech, kdy budeme k úvěru požadovat nějaké státní dotace. Například v případě financování bydlení, kde stát poskytuje dotace, musí být velice přesně splněna účelovost použití poskytnutých prostředků. Pravidla účelovosti se tak liší pro stavební spoření, pro hypoteční úvěry na starší nemovitost nebo pro hypoteční úvěry na novou nemovitost. Tato pravidla jsou dána zákony

(zákonem o stavebním spoření nebo o hypotékách) nebo nařízením vlády, které danou podporu upravuje.

2.4.2 Bonita klienta

Při půjčování peněz hraje velkou roli finanční situace dlužníka. Banka bude chtít vědět, kolik vydělává, kolik utrácí, kolik peněz mu zbývá a jestli bude mít z čeho úvěry splácet.

Kromě toho, že finanční situace zajímá věřitele (banku), měla by finanční situace zajímat především dlužníka. Dlužník by si měl před tím než na sebe vezme břemeno úvěru dobře rozmyslet, jak se jeho finanční situace změní, protože břemeno splácení ponese právě on. Banku nezajímá, jak těžké pro dlužníka splácení bude. Banku jenom zajímá, jestli riziko není příliš vysoké a jestli dlužník nepřestane splácet.

Vždy bychom tedy měli porovnat:

- jaké jsou naše příjmy,
- jaké jsou naše běžné výdaje,
- jaká bude splátka úvěru.

Banka bude také zkoumat naši finanční situaci a bude chtít vědět, jestli nám může půjčit nebo nikoli. Pokusí se odhalit rizika toho, že nebudeme schopni splácet svoje závazky. Při posuzování naší situace bude opět vycházet ze zkoumání našich příjmů, výdajů a splátek úvěrů a dalších údajů uvedených v úvěrovém registru. Dále bude také požadovat, abychom měli nějakou rezervu.²

² ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P., ŠÍMA, J. *Jak na úvěry*. ASPI, Praha 2004. ISBN 80-7357-015-7.

2.5 Smlouva o úvěru

Po splnění výše uvedených podmínek a schválení úvěru bankou je nutné vyplnit smlouvu o úvěru.

Smlouva o úvěru má tyto podstatné části:

- určení smluvních stran,
- závazek věřitele, že na žádost dlužníka mu poskytne peněžní prostředky,
- určení výše peněžních prostředků,
- závazek dlužníka poskytnuté peněžní prostředky vrátit,
- závazek dlužníka zaplatit z poskytnutých prostředků úroky.

Smluvními stranami jsou tedy věřitel(osoba poskytující peněžní prostředky) a dlužník (osoba vracející peněžní prostředky a úrok).

Smlouva o úvěru je smlouvou konsenzuální, tzn. že vzniká bez ohledu na to, zda peněžní prostředky jsou nebo nejsou poskytnuty. Peněžní prostředky mohou být poskytnuty klientovi libovolným způsobem, např. převodem na účet dlužníkových věřitelů(zejména v případě účelového úvěru), převodem na účet dlužníka anebo výplatou v hotovosti.

2.5.1 Rozdíl mezi půjčkou a úvěrem

Občanský zákoník upravuje v §§ 657 a 658 smluvní závazkový vztah smlouvu o půjčce a v §§ 497 až 507 smlouvu o úvěru.

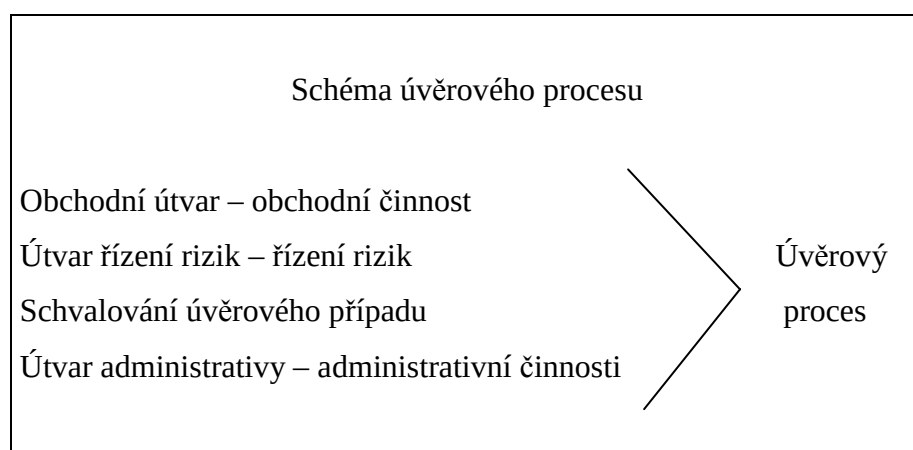
Z porovnání smlouvy o úvěru a smlouvy o půjčce plyne, že některých z cílů lze dosáhnout pouze jedním ze smluvních typů. Pouze smlouvou o půjčce lze dosáhnout např. poskytnutí jiných druhově určených věcí než jsou peníze nebo bezúročné poskytnutí peněžních prostředků. Dlužník se ve smlouvě zavazuje, že po uplynutí dohodnuté doby vrátí zapůjčené věci stejného druhu. Dále je možné ve smlouvě o půjčce sjednat odměnu. U peněžité půjčky lze dohodnout úroky a u půjčky, která nemá peněžitý charakter, můžeme sjednat, že dlužník např. navýší množství, nebo zlepší jakost poskytnutého majetku.

Naproti tomu smlouvou o úvěru lze dosáhnout např. toho, že budou v budoucnu poskytnuty dlužníkovi peněžní prostředky nikoli jednorázově, ale postupně a nikoli v konkrétní částce, ale do určité částky podle potřeb dlužníka.³

2.6 Úvěrový proces

Na celém úvěrovém procesu se v rámci banky podílí řada útvarů a osob – obchodní útvar, útvar řízení rizik, osoba, která úvěrový případ schvaluje a útvar administrativy. Tyto útvary jsou dány čtyřmi základními fázemi úvěrového procesu (obchodní činnost, řízení rizik, schvalování a administrativa).

Obr. č. 1

Obchodní útvar

- vyhledává nové klienty,
- sjednává smluvní podmínky,
- vypracovává podkladové materiály o hodnocení klienta a zajištění úvěru,
- je průběžně v kontaktu s klientem.

Útvar řízení rizik

- nezávisle na obchodním útvaru provádí před sjednáním úvěru analýzu klienta, která slouží jako podklad pro nezávislé hodnocení klienta,

³ BĚHOUNEK, P. *Úvěry a půjčky*. Sagit, Ostrava 2000. ISBN 80-7208-155-1.

- pokud je úvěr poskytnut, tak průběžně sleduje jeho vývoj.

Osoba vybavená schvalovacími pravomocemi

- odpovídá za vyhodnocení všech dostupných informací,
- je odpovědná za schválení či odmítnutí úvěru.

Útvar administrativy

- zpracovává převody peněžních prostředků na účet klienta,
- vede dokumentaci k úvěru,
- zadává informace o klientovi, o úvěrovém případě, o zajištění věru do informačního systému banky,
- sleduje, zda klient plní podmínky smlouvy.⁴

2.7 Jak postupovat při problémech se splácením úvěrů

I když se klient sebevíce snaží, může se dostat do problémů s likviditou, tedy se schopností platit svoje závazky. Tyto problémy se dříve nebo později projeví v tom, že nebude schopen splácet svoje úvěry. V tomto případě existuje jediná dobrá rada – informovat o tom co nejdříve svoji banku.

Banky totiž samy průběžně provádějí analýzy dlužníků a přišly by na jejich problémy samy, což by bylo pro klienty dost nepříjemné. Zatajování problémů následně výrazně snižuje důvěryhodnost dlužníka, a proto může získat obavy, že svoje prostředky nemusí dostat zpět. Poté lze očekávat, že přistoupí k razantním opatřením, např. že úvěry vypoví nebo výrazně zhorší podmínky jejich čerpání. Toto právo banky obvykle zakomponují do úvěrových smluv nebo do obchodních podmínek. Pokud ovšem banku o svých problémech klient informuje sám, je to pro něj výhodnější. Projeví se totiž jako někdo, kdo sice může mít problémy, ale snaží se je aktivně vyřešit – zachová si tak svoji důvěryhodnost.

Cílem banky je totiž dostat poskytnuté finanční prostředky zpět. Pokud ji klient z vlastního podnětu informuje o svých problémech, dává jí i za těchto nepříznivých

⁴ HARTLOVÁ, V., SOLDÁNOVÁ, M., SVOBODOVÁ, J., ŽLEBKOVÁ, M. *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*. Fortuna, Praha 2004. ISBN 80-7168-900-9.

okolností naději, že se jeho finanční situace zlepší. Pro banku se bude poté jevit důvěryhodněji a ta mu může poté například odložit splátky nebo poskytnout další prostředky, i když pro klienta za horších úrokových podmínek.

Co je možná důležitější než odklady splátky nebo úvěrové výpomoci, je možnost průběžných konzultací s bankou, která má s takovými nepříznivými situacemi bohaté zkušenosti. A získat silného a zkušeného spojence při řešení problémů není nikdy na škodu.⁵

⁵ KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi*. Computer press, Brno 2005. ISBN 80-251-0882-1.

3 Úvěry pro fyzické osoby – nepodnikatele nabízené na českém trhu

3.1 Kontokorentní úvěr

Kontokorent je typ úvěru, který umožňuje přečerpat běžný účet. Úvěr je čerpán tak, že klient, který si ho s bankou dohodne, může následně z běžného účtu čerpat i v případě, že na něm už nemá vlastní prostředky, a to do stanoveného limitu (běžný účet může klesnout do záporných hodnot, nejvýše však do úrovně tohoto limitu). Od toho okamžiku klient čerpá od banky úvěr a platí z něj úroky.

Jedná se o neúčelový úvěr. To znamená, že na co úvěr použijete, záleží jen na vašem uvážení. Klient, který si kontokorent čerpá a dodržuje stanovené podmínky, jej má k dispozici na neurčitou dobu. Kontokorent je dnes v nabídce téměř každé banky a ty jej často nabízejí v rámci tzv. balíčků služeb.

Na kontokorentní úvěr můžete získat částky i nad 100 tisíc korun. Nicméně tento typ úvěru by měl sloužit jen ke krytí krátkodobého finančního nedostatku v rámci dnů, ne měsíců. Vzhledem k výši svých úrokových sazeb je totiž pro dlouhodobé financování velmi nevýhodný. Jestliže tedy potřebujete půjčit na delší dobu, je vhodnější spotřebitelský úvěr. Při častém užívání kontokorentu je také vhodné zamyslet se nad jeho kombinací s kreditní kartou a využití jejího bezúročného období.

3.1.1 Poskytnutí kontokorentního úvěru

Poskytnutí kontokorentního úvěru vždy závisí na rozhodnutí banky. Vyšší limit banky poskytnou takovým klientům, u kterých si ověřily, že dostávají na svůj běžný účet dostatek prostředků a budou schopni úvěr splatit. Noví klienti dané banky se mohou setkat s tím, že jim stanovený limit bude zpočátku poměrně nízký, a to do doby, než si banka ověří, kolik plateb a v jaké výši jim pravidelně přichází na účet, a jak tento kontokorentní úvěr splácejí. Jestliže klient bude chtít svůj limit zvýšit, musí po dobu

několika měsíců na svůj běžný účet vkládat dostatečné množství finančních prostředků a plnit podmínky poskytování kontokorentního úvěru.

3.1.2 Úrokové sazby

Úrokové sazby z kontokorentních úvěrů jsou poměrně vysoké (pohybují se mezi 12 až 18 %) a za překročení úvěrového limitu banky účtují vysoké sankční úroky. Není proto vhodné této čerpat úvěr automaticky, vždy je třeba se informovat o účtovaných úrocích a posoudit, zda je čerpání úvěru výhodné a dodržovat stanovený limit.

Splácení kontokorentního úvěru probíhá automaticky připsáním jakékoli částky ve prospěch běžného účtu, ke kterému byl kontokorent vystaven. Důležité je také dodržet termín, kdy musí být kontokorent splacen, tj. do kdy musí být obnovit kladný zůstatek na účtu. Tento termín závisí na dohodě s bankou, resp. na jejích obchodních podmínkách. Poté je možno opět čerpat úvěr do stanoveného limitu a po stanovenou dobu.

3.2 Úvěr z kreditní karty

Kreditní karta se stává stále oblíbenějším úvěrovým nástrojem. Na rozdíl od karty debetní, se kterou si jí lidé často pletou, představuje kreditní karta úvěr. Z kreditní karty je tedy možné čerpat jen do mínusu. Při vydání kreditní karty stanoví banka svému klientovi úvěrový rámec. Do výše tohoto rámce může majitel kreditní karty úvěr čerpat a navíc při čerpání odpadá nutnost podávání žádosti o každou půjčku. Majitel karty má stále k dispozici celý úvěrový rámec a je na něm kdy a jak rychle ho vyčerpá. Peněžní prostředky jsou tedy klientovi k dispozici okamžitě, stačí jen použít kartu při placení u obchodníka nebo si vybrat hotovost v bankomatu.⁶

Kreditní karta vypadá na první pohled jako klasická karta debetní. Je k ní ovšem přidělen zmíněný úvěrový limit, který umožňuje platit či vybírat hotovost i v případě, pokud na svém účtu nedisponujete dostatečnými finančními prostředky.

Při použití kreditní karty tedy čerpáte úvěr, na rozdíl od debetní karty, kterou lze čerpat prostředky pouze do výše zůstatku na účtu či do výše kontokorentu. Čerpaný úvěr se nazývá revolvingový, tzn. že se opakuje. S každou uskutečněnou splátkou úvěru se totiž úvěrový limit automaticky obnovuje. Výhodou kreditní karty je také možnost odložení splácení (v případě debetní karty jsou peníze odečteny z účtu okamžitě), ale naproti tomu jsou úroky z tohoto úvěru hodně vysoké.

Kreditní karty můžete používat buď pouze na území ČR nebo i v zahraničí. Při žádosti o mezinárodní kartu je dobré zvolit takovou, kterou můžete platit v obchodech a také vybírat z Kreditní karta, stejně jako debetní karta je většinou vydávána na dobu určitou, zpravidla od jednoho do tří let. Poplatky za mezinárodní karty bývají ale vyšší než u karet domácích.[7]⁷

⁶ *Finanční vzdělávání* [online]. 2007. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.financnivzdelavani.cz>.

⁷ *Finanční web projektu iHned.cz a Hospodářských novin* [online]. 1996-2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.finweb.cz>.

3.2.1 Jak získat kreditní kartu?

Kreditní karty jsou vydávány buď pouze pro použití na území ČR nebo pro použití na území ČR a i v zahraničí. Při žádosti o mezinárodní kartu je dobré zvolit takovou kartu, kterou lze použít na obchodních místech i při výběrech z bankomatu. Poplatky za mezinárodní karty bývají většinou vyšší než u karet domácích.

3.2.2 Obvyklé podmínky získání kreditní karty:

- Věk minimálně 18 let,
- Občanství ČR,
- Určitý čistý měsíční příjem.

3.2.3 Banky obvykle vyžadují tyto doklady:

- občanský průkaz a druhý doklad totožnosti (cestovní pas nebo rodný list),
- doklady k ověření bydliště (např. doklad o zaplacení nájmu nebo SIPO, účet za telefon, výpis z účtu),
- doklady k ověření příjmu (potvrzení o výši pracovního příjmu) nebo živnostenský list a daňový přiznání za poslední rok (právnická osoba a fyzická osoba podnikatel) nebo výměr starobního důchodu.

Pokud klient žádá o kreditní kartu, musí mít v některých případech veden účet u banky, která tuto kartu vydává. V těchto případech potom mohou být splátky inkasovány přímo z tohoto účtu. Jiné kreditní karty naopak na vedení účtu vázány nejsou.

3.2.4 Splácení úvěru a úroková sazba

Splácení úvěru je v podstatě u všech kreditních karet podobné. Při jakémkoli použití kreditní karty je vždy čerpán úvěr. A proto kdykoliv je karta použita, měl by být následně tento úvěr splácen měsíčními splátkami společně s úrokem.

Po uplynutí bezúročného období (různé pro konkrétní kreditní karty) se začíná nesplacená část úvěru úročit, a to poměrně vysokými sazbami. Výše úroku z úvěru

čerpaného pomocí kreditní karty bývá většinou udávána v % za měsíc (p.m.) Při přepočítání této sazby na sazbu roční (p.a.) lze snadno zjistit, že je vyšší než u kontokorentu či spotřebitelského úvěru. Pohybuje se totiž mezi 15 - 25 % p.a. Lákavé reklamní kampaně bank, že nebudete platit žádné úroky nejsou tedy úplně pravdivé, musíte totiž stihnout splacení úvěru během bezúročného období.

Na základě měsíčního vyúčtování je klient povinen uhradit minimální částku, která je uvedena ve smlouvě. Většinou je tato minimální splátka stanovena na 5 či 10 % z celkové dlužné sumy, tedy z úvěru včetně úroků a poplatků.

Splacení úvěru probíhá nejčastěji třemi způsoby:

- příkazem k úhradě (z jakéhokoli účtu klienta),
- inkasem (z účtu klienta je automaticky strhávána minimální platba),
- platba složenkou.

3.2.5 Bezúročné období

Bezúročné období je rozhodně největší výhodou kreditních karet. Při správném používání karty tak díky němu nemusíte zaplatit ani korunu navíc. Jedná se o časově omezené bezúročné období. Když je tedy čerpán úvěr a je podle stanovených podmínek splacen k určitému datu, neplatí z něj uživatel žádné úroky. U většiny kreditních karet trvá toto bezúročné období 45 dní. V případě, že úvěr v daném termínu splatit nestihnete, bude vám nesplacená část úvěru úročena normálně.

Bezúročné období se ale obvykle vztahuje pouze na platby kartou u obchodníků, tedy na bezhotovostní operace. Pokud byste chtěli kreditní kartou vybírat z bankomatu (hotovostní transakce), žádné bezúročné období neexistuje a z vybrané částky platíte úroky. Je tedy samozřejmě lepší kreditní kartou z bankomatu nevybírat a raději použít klasickou debetní platební kartu.

3.2.6 Výhody kreditních karet:

- Neustálý přístup k finanční rezervě - na plánované i neplánované finanční výdaje,
- Jednoduché a rychlé použití - kartou lze platit v obchodech, vybírat hotovost,
- Bezúročné období - pokud celou půjčenou částku splatíte ve stanoveném časovém intervalu (většinou 45 dní), neplatíte žádné úroky,
- Doplnkové služby - ke kartě zdarma různé druhy pojištění (cestovní, úrazové, proti ztrátě karty apod.), bonusové slevové programy,
- Úspory při cestách do zahraničí - pokud v zahraničí platíte kartou, nemusíte chodit do směnárny a ušetříte čas i poplatky.

3.2.7 Nevýhody kreditních karet:

- Vysoké úroky z úvěru - pokud částku nesplatíte v bezúročném období má kreditní karta jedny z nejvyšších úroků ze všech úvěrových produktů finančního trhu,
- Nevýhodné výběry hotovosti - bezúročné období se většinou nevztahuje na výběry hotovosti ,
- Dostupnost – banky mají často vysoké bonitní požadavky na vydání kreditní karty.[8]⁸

⁸ Finance.cz [online]. 2000-2009. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.finance.cz>.

3.3 Spotřebitelské úvěry

3.3.1 Právní úprava

Dnem 1. ledna 2002 nabyl účinnosti zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně 1986 Sb. zákona č. 64/., který upravuje specifické podmínky smluv, v nichž je sjednáván spotřebitelský úvěr. Pro spotřebitele představuje tato právní úprava výrazný pozitivní posun v oblasti jeho ochrany. Díky vytvoření jednotného a průhledného právního prostředí v oblasti úvěrování na spotřebitelském trhu zákon výrazně posiluje pozici spotřebitelů, ve smyslu usnadnění orientace v široké nabídce spotřebitelských úvěrů, ať už od bankovních či nebankovních institucí. Rovněž zavedení ukazatele roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr umožňuje spotřebitelům objektivní porovnání úrovně jednotlivých spotřebitelských úvěrů nabízených na trhu. Zákon představuje sjednocení české právní úpravy s právem členských zemí Evropské unie. Dozor nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem vykonává Česká obchodní inspekce (ČOI).

3.3.2 Charakteristika spotřebitelských úvěrů

Spotřebitelské úvěry jsou úvěry, které nabízejí bankovní i nebankovní společnosti občanům k financování jejich podnikatelských potřeb. Dají se využít prakticky pro jakékoli spotřební zboží, ať už jde o nákup elektroniky, vybavení domácnost nebo na pořízení dovolené či dokonce automobilu.

Podstata spotřebitelských úvěrů je velmi jednoduchá. V případě nebankovních společností si zákazník vybere v obchodě zboží a pokud má s sebou požadované doklady, podepíše okamžitě smlouvu o úvěru se společností, která v konkrétním obchodu své služby nabízí. V případě spotřebitelského úvěru od banky musí klient počítat s poněkud náročnějším a zdlouhavějším vyřizováním. Aby si mohl vybrané zboží odnést, musí mít totiž v ruce kladně vyřízenou žádost. Vyřízení této žádosti může trvat až čtrnáct dní. Úvěr poté splácí pravidelnými měsíčními splátkami, jejichž výše závisí na hodnotě úvěru a době splácení. Pokud zákazníkovi záleží na tom, kolik zaplatí

oproti platbě v hotovosti navíc, pak jsou výhodnější bankovní úvěry pro své nižší úročení.

Podmínky pro poskytnutí spotřebitelského úvěru se u jednotlivých společností liší. Obecným pravidlem, společným pro všechny, je nutnost být občanem České republiky (nebo cizincem s trvalým pobytem v ČR) a mít příjem umožňující úvěr splácet. Podmínky závisí i na výši úvěru. Při vyšší částce bývá požadován ručitel, případně zástava.

Spotřebitelské úvěry jsou tedy dobrou alternativou pro toho, kdo má hlouběji do kapsy. Prodejci dražších spotřebních předmětů - především bílé i černé elektroniky a nábytku - potvrzují, že na splátky prodávají zhruba třetinu zboží.

3.3.3 Druhy spotřebitelských úvěrů:

1) podle účelovosti:

- účelové – úvěry jejichž čerpání je přesně vázáno na konkrétní záměr. Peníze jdou přímo na účet prodejce či dodavatele, u kterého danou věc pořízujeme,
- bezúčelové – rozhodnutí o tom jak a kdy budou finanční prostředky použity záleží na klientovi. Banka nikterak nesleduje, jak jsou peníze použity.

2) Podle typu výplaty

- hotovostní úvěry – většinu hotovostních úvěrů tvoří úvěry bezúčelné,
- bezhotovostní úvěry – nejčastěji se tím typem úvěrů setkáváme u účelových půjček. V praxi tomu je tak, že při žádosti o úvěr bance sdělíme účel použití prostředků a ta potom proplácí předkládané faktury na účet dodavateli.

3) Podle zajištění

- zajištěné úvěry – banka vyžaduje zajištění úvěru movitostí nebo nemovitostí. V některých případech pak jako zajištění stačí získat ve svém okolí člověka, který se za nás zaručí – ručitele.

4) Podle doby splatnosti

- krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé.

Všechny tyto typy se mohou mezi sebou navzájem kombinovat.

3.3.4 Výše spotřebitelského úvěru

Výše poskytovaných spotřebitelských úvěrů je u jednotlivých bank a typů úvěrů různá. Minimální výše se pohybuje mezi 20 000 až 100 000 Kč.

Relativně nižší maximální výši úvěru banky poskytují většinou u úvěrů bez zajištění, bezúčelových a vyplácených v hotovosti. U účelových úvěrů bývá tato hranice naopak vyšší z důvodu možnosti ověření rizika.

V některých bankách můžete mít úvěrů několik, avšak máte stanovený strop, přes který se nelze dostat. Výši úvěru velice ovlivňuje vaše historie v bance. Banky si váží svých loajálních klientů a jsou schopny jim půjčit více než člověku, který je jejich klientem krátce.

3.3.5 Doba splatnosti

Doba splatnosti je závislá především na typu a použití úvěru, delší dobu splatnosti nabízejí banky na úvěry, jimiž jsou financovány například nemovitosti či jiné kapitálově náročnější investice. Klient si většinou vybírá dobu splatnosti podle své schopnosti splácet úvěr. Čím kratší doba splatnosti je, tím vyšší splátka a naopak. Většinou nabízejí banky klientům splatnost u spotřebitelských úvěrů od 6 až do 120 měsíců. Počet měsíců splácení spotřebitelského úvěru není závislý na výši požadované částky.

Spotřební úvěr je splácen formou anuitních splátek, které obsahují úrok a jistinu. Splátky jsou po celou dobu splácení úvěru konstantní.

3.3.6 Jak vybírat úvěr

Spotřebitelské úvěry fungují v podstatě velmi jednoduše. V případě nebankovních společností si zákazník vybere v obchodě zboží a pokud má s sebou požadované doklady, podepíše okamžitě smlouvu o úvěru. V případě, že má zájem o spotřebitelský úvěr od banky, musí počítat s poněkud náročnějším a zdlouhavějším vyřizováním. Úvěr splácíte pravidelnými měsíčními splátkami, jejich výše závisí na hodnotě úvěru a době splácení.

3.3.7 Úroky, poplatky a způsob úročení

Nejčastější kritérium, podle kterého lidé vybírají úvěry bývá jejich úroková sazba. Výše úrokové sazby závisí na typu úvěrů (například zda je úvěr účelový nebo neúčelový), na době splatnosti úvěru, případně i na jiných okolnostech, které banka při stanovení výše úrokové sazby zohledňuje (například bonita klienta, jeho historie apod.). Většina spotřebních úvěrů je podmíněna vlastnictvím účtu v té bance, ve které o úvěr žádáme. Je tedy zřejmé, že lidé, kteří žádají o úvěr v bance, kde mají vedený svůj účet, mívají obvykle lepší podmínky a úroky nežli ti druzí.

S vedením účtu a posléze s pořízením spotřebního úvěru jsou ale také spojeny mnohé poplatky. Poplatky jsou věc, která je bohužel většinou na první pohled klientovi skrytá. Ne všechny banky je také hned otevřeně a jasně prezentují. Běžný člověk je tak většinou zjistí až v okamžiku, kdy dostane výpis ze svého účtu. To však na nějakou změnu již bývá pozdě. Je proto dobrý mít tyto skryté poplatky na paměti a při výběru banky se s možnými poplatky dobře seznámit. Tyto poplatky se dají rozdělit do dvou skupin, a to na jednorázové (poplatky za posouzení a zpracování úvěru) a opakující se (poplatky za vedení či správu úvěru).

Některé banky vybírají poplatek již při podání žádosti o úvěr (jeho výše je určena procentem z požadované výše, nebo pevně danou částkou). Tento poplatek banky většinou klientovi nevrací, ani při zamítnutí jeho žádosti o spotřebitelský úvěr. Jiné provádějí posouzení úvěru bezplatně a poplatek inkasují od klienta až v případě kladného vyřízení jeho žádosti o úvěr – výše je určena téměř stejně jako u předchozího. Dalším typem poplatku je poplatek za vedení nebo správu účtu (úvěru). Tento poplatek u některých úvěrů není vybírán. Některé banky požadují, aby klient u nich měl veden účet, ze kterého bude splácet úvěr, a tak vlastně klient platí za vedení tohoto účtu.[2]²

² ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P., ŠÍMA, J. *Jak na úvěry*. ASPI, Praha 2004. ISBN 80-7357-015-7.

3.4 Roční procentní sazba nákladů – RPSN

Jde o číslo uváděné v procentech, vyjadřující „cenu“ spotřebitelského úvěru. To znamená, jaké celkové náklady s pořízením úvěru máme. Má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru⁹. Zahrnuje nejen úrokovou sazbu úvěru, ale také veškeré poplatky a platby spojené s vyřízením, vedením a splácením úvěru. Výpočet a způsob výpočtu je prováděn dle vzorce ze zákona č. 321/2001 Sb. Zákon přesně vymezuje, které údaje musí být do výpočtu zahrnuty (do výpočtu vstupuje úroková sazba a zákonem definované poplatky (za zřízení, poskytnutí a vedení úvěru). Všechny společnosti, které se zabývají poskytováním spotřebitelských úvěrů, mají ze zákona povinnost uvádět tuto sazbu na všech svých materiálech a smlouvách. Toto je jedním z měřítek, jak si můžeme porovnat cenu (nákladovost) spotřebitelského úvěru na trhu.

3.4.1 RPSN a úroková míra

Jedná se o dva naprosto odlišné ukazatele. Ukazatel RPSN je svou konstrukcí odlišný od ukazatele roční úroková sazba. Jednomu a témuž spotřebitelskému úvěru bude tedy příslušet určitá hodnota ukazatele RPSN a jiná hodnota roční úrokové sazby. Ukazatel RPSN bývá bohužel i v médiích velmi často chybně zaměňován s ukazatelem roční úroková sazba. (Např. interpretace, že RPSN je roční úroková sazba, do jejíhož výpočtu jsou zahrnuty další platby související s úvěrem, je naprosto chybná.)

3.4.2 Položky zahrnuté v RPSN

Při výpočtu RPSN se zohlední nejen platby splátek (jistiny a úroků), ale rovněž další platby nákladů na spotřebitelský úvěr, které ukládá zákon o spotřebitelském úvěru (zákon nestanoví tyto platby taxativně). Příklady dalších plateb, které se zahrnují do výpočtu RPSN:

⁹ Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/>>.

- poplatky vážící se k uzavření smlouvy (např. administrativní poplatky),
- poplatky vážící se k posouzení žádosti o úvěr,
- poplatky za přijetí platby spotřebitelského úvěru,
- poplatky za převod peněžních prostředků a poplatky za vedení účtu, pokud jsou nepřiměřeně vysoké a spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení,
- platby za pojištění nebo záruku, pokud se bude jednat o pojištění nebo záruku, která má věřiteli zajistit splacení úvěru v případě smrti spotřebitele, jeho invalidity, pracovní neschopnosti nebo nezaměstnanosti,
- odkupní cena předmětu leasingu (kupní cena hrazená leasingovým nájemcem leasingovému pronajímateli, po jejíž úhradě se leasingový nájemce stává vlastníkem předmětu leasingu)
- a další.

3.4.3 Výhody ukazatele RPSN oproti ukazateli úroková sazba

Existují dvě hlavní výhody:

- při výpočtu RPSN se zohlední nejen platba jistiny a úroků, ale rovněž platby některých dalších nákladů, které stanoví zákon o spotřebitelském úvěru.
- jednotnost - ukazatel procentní sazba nákladů (RPSN) jsou všichni věřitelé povinni uvádět na roční bázi, což usnadní orientaci spotřebitelů. (V případě ukazatele "úroková sazba" se lze setkat s úrokovou sazbou počítanou na různé bázi (roční, měsíční, týdenní, atd.), což některým spotřebitelům může ztěžovat orientaci v nabídce úvěrů.)¹⁰

¹⁰ Česká obchodní inspekce. [online]. 2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.coi.cz>.

3.5 Hypoteční úvěry

Hypotéka je úvěr, který je zajištěn nemovitostí. Je definován v odstavci 3, § 28 o hypotečních zástavních listech zákona o dluhopisech č. 190/2004 Sb. z 1. května 2004. Hypoteční úvěr je tedy „úvěr, jehož splacení včetně příslušenství je zajištěno zástavním právem k nemovitosti, i rozestavěné. Úvěr se považuje za hypoteční úvěr dnem vzniku právních účinků zástavního práva.“¹¹

Z důvodu rozsáhlosti tohoto typu úvěru jsem se zdržel většího teoretického popisu a v praktické části jsem se hypotékám věnoval jen v celkové analýze úvěrového trhu.

¹¹ *Hypindex.cz* [online]. 2006-2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.hypindex.cz>.

4 Praktická část

Praktická část je věnována udání přehledu a porovnání úvěrů charakterizovaných v části teoretické. V tabulkách jsou zobrazeny nabídky úvěrů jednotlivých bank a porovnány podle úrokové sazby nebo roční procentní sazby nákladů (RPSN). Tyto tabulky jsou doplněny slovním vyhodnocením a rozbořem. Co se hypotečních úvěrů týče, jejich porovnání by bylo velmi složité a vypovídací hodnota by pro nekonkrétní případ byla zavádějící, tudíž jsem se o toto porovnání nepokoušel a hypotečním úvěrům jsem se věnoval až při celkové analýze úvěrového trhu. Zmíněnou analýzu jsem provedl ze získaných údajů ČNB a pomocí různých grafů a komentářů jsem se snažil zmapovat současný stav úvěrového trhu a zadlužení českých domácností.

4.1 Seznam bank

V současné době na území České republiky operuje 29 komerčních bank.

Banky působící na českém trhu nabízející mnou porovnávané produkty jsou:

Citibank Europe, plc

Sídlo: Evropská 423/178

Praha 6, 166 40

WWW stránky: www.citibank.cz¹²

Česká spořitelna, a. s.

Sídlo: Olbrachtova 1929/62

Praha 4, 140 00

WWW stránky: www.csas.cz¹³

¹² Citibank [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.citibank.cz>

¹³ Česká spořitelna [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.csad.cz>

Československá obchodní banka, a.s.

Sídlo: Radlická 333/150

Praha 5, 150 57

WWW stránky: www.csob.cz¹⁴

GE Money bank, a. s.

Sídlo: Vyskočilova 1422/1a

Praha 4, 140 28

WWW stránky: www.gemoney.cz¹⁵

Komerční banka, a.s.

Sídlo: Na Příkopě 33/969

Praha 1, 114 07

WWW stránky: www.kb.cz¹⁶

LBBW Bank CZ a.s.

Sídlo: Vítězná 1/126

Praha 5, 150 00

WWW stránky: www.lbbw.cz¹⁷

mBank, a. s.

Sídlo: Jugoslávská 1

Praha 2, 120 00

WWW stránky: www.mbank.cz¹⁸

¹⁴ ČSOB [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.csob.cz>

¹⁵ GE Money bank [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.gemoney.cz>

¹⁶ Komerční banka [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.kb.cz>

¹⁷ LBBW Bank [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.lbbw.cz>

¹⁸ mBank [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.mbank.cz>

Oberbank AG, a. s.

Sídlo: I.P.Pavlova 5

Praha 2, 120 00

WWW stránky: www.oberbank.cz¹⁹

Poštovní spořitelna, a. s.

Sídlo: Radlická 333/150

Praha 5, 150 57

WWW stránky: www.postovnisporitelna.cz²⁰

Raiffeisenbank, a. s.

Sídlo: Olbrachtova 2006/9

Praha 4, 140 21

WWW stránky: www.rb.cz²¹

UniCredit Bank

Sídlo: Na Příkopě 20

Praha 1, 113 80

WWW stránky: www.unicreditbank.cz²²

Volksbank CZ, a.s.

Sídlo: Lazarská 8

Praha 2, 120 00

WWW stránky: www.volksbank.cz²³

¹⁹ *Oberbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.oberbank.cz>

²⁰ *Poštovní spořitelna* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.postovnisporitelna.cz>

²¹ *Raiffeisenbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.rb.cz>

²² *UniCredit Bank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.unicreditbank.cz>

²³ *Volksbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.volksbank.cz>

Waldviertler Sparkasse von 1842 AG

Sídlo: Klášterská 126/II

Jindřichův Hradec, 377 01

WWW stránky: www.wspk.cz²⁴

Celkem tedy poskytuje úvěry privátní klientele 13 bankovních institutů. Úvěrové produkty těchto bank (pokud je konkrétní banka poskytuje) jsou srovnávány v následujících tabulkách.

²⁴ Waldviertler Sparkasse [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.wspk.cz>

Tab. č. 1

Přehled kontokorentních úvěrů

Název banky	Název úvěru	Obvykle poskytovaná výše úvěru	Maximální výše úvěru	Úroková sazba (% p.a.)	Poplatek za správu a vedení úvěru (měsíčně)	Poplatek za schválení a poskytnutí úvěru	Podmínka dorovnání úvěru na nulu
WALDVIERTLER SPARKASSE von 1842	Kontokorent	20 000 Kč	Do výše měsíční mzdy	12	30 Kč	1% z úvěrové částky, min. 200 Kč	jedenkrát ročně
UniCredit Bank	Kontokorentní úvěr	10 000 Kč	150 000 Kč	12	20 Kč	200 Kč	jedenkrát ročně
Komerční banka	Povolené debety pro občany	2 000 - 60 000 Kč	60 000 Kč	13	neuvezen	200 Kč	jedenkrát za 6 měsíců
Oberbank	Kontokorentní úvěr k privátnímu účtu	50 000 Kč	100 000 Kč	13	max. 1,5 %, min. 300 ročně	zdarma	na konci doby splatnosti
Poštovní spořitelna	Povolené přečerpání k postžirovému účtu	dvojnásobek čistého měsíčního příjmu	100 000 Kč	13,5	9 Kč	200 Kč	jedenkrát za 6 měsíců
LBBW Bank CZ	IQ Kredit	20 000 Kč	60 000 Kč	13,9	15 Kč	200 Kč	jedenkrát ročně
Volksbank CZ	Kontokorentní úvěr	až trojnásobek čistého měsíčního příjmu	100 000 Kč	15,4	vedení běžného účtu s kontokorentem 50 Kč	zdarma	není
ČSOB	Povolené přečerpání účtu	trojnásobek čistého měsíčního příjmu	200 000 Kč	16,9	zdarma	zdarma	jedenkrát za 6 měsíců
Česká spořitelna	Kontokorent ke spořicímu účtu	20 000 Kč	100 000 Kč	17,9	10 Kč	200 Kč	jedenkrát ročně
GE Money bank	Flexikredit	5 000 - 100 000 Kč	100 000 Kč	17,9	29 Kč	zdarma	jedenkrát za 6 měsíců
Raiffeisenbank	Kontokorentní úvěr	dvojnásobek čistého měsíčního příjmu	150 000 Kč	17,9	20 Kč	200 Kč	jedenkrát ročně

Zdroj dat: webové stránky bank

4.2 Porovnání kontokorentních úvěrů

V předcházející tabulce jsou zobrazeny kontokorentní úvěry nabízené konkrétními bankami. Tyto úvěry nelze posuzovat naprosto samostatně, protože je vždy třeba přihlídnout nejprve k podmínkám cenám běžného účtu, k němuž je kontokorentní úvěr vázán. K získání kontokorentního úvěru je totiž nutné mít vedený bankovní účet u příslušné banky. Většina bank však kontokorentní úvěr nabízí přímo jako součást balíčku služeb.

Podle úrokové sazby se jeví jako nejvýhodnější úvěry od bank WALDVIERTLER SPARKASSE von 1842 (sazba 12% p. a.) a UniCredit Bank (sazba rovněž 12% p. a.). Výhodnost kontokorentního úvěru by byla i při častém užívání vysoká, i při zvážení poplatků. Za zmínku ještě stojí úvěr od ČSOB, u kterého nemusí klient pro jeho získání a vedení platit žádné poplatky.

Co se týče maximální výše poskytovaného úvěru, záleží na bonitě klienta. To znamená, že občan, který je klientem banky několik let a za tuto dobu neměl absolutně žádný problém např. se splácením jiného úvěru, může dostat maximální výši. Naopak při poskytování kontokorentu „problémovému klientovi“ bude banka opatrnější a poskytne takovou výši, která pro ni nebude riziková.

Tab. č. 2

Přehled úvěrů z kreditních karet

Společnost	Název karty	Typ karty	Úvěrové limity (min. - max.)	Bezúročné období	Uroková sazba	Roční poplatek	Minimální měsíční splátka	Podmínky vydání
UNICREDIT BANK	Prestižní kreditní karta	Visa Gold	10.000 - 250.000 Kč	45	1,33	1 700	5 % z celkové dlužné částky	věk nad 18 let
LBBW Bank CZ	Kreditní karta LBBW Bank	MasterCard	10 - 150 000 Kč	50	1,54	540	4% z vyčerpané částky (min. 200 Kč)	Věk nad 18 let, čistý měsíční příjem nad 10.000 Kč
KOMERČNÍ BANKA	Kreditní karta MasterCard	embosovaná platební karta MasterCard	30.000 - 250.000 Kč	45	1,58	350	10% z čerpané částky + úroky	věk nad 18 let, trvalý pobyt v ČR, účet u KB
VOLKSBANK CZ	Kreditní karta VISA Classic	VISA Classic	15.000 - 100.000 Kč	45	1,59	199	5 % (min. 200 Kč) z celkové dlužné částky	věk nad 18 let; 2 průkazy totožnosti; doklady prokazující příjmy
ČSOB	ČSOB Kreditní karta	MasterCard Unembossed	5.000 - 250.000 Kč	45	1,6	250	5% z vyčerpané částky	FO ve věku 18 - 65 let, účet v bance na území ČR, občan ČR, EU, EHP s příjmem na území ČR
ČSOB	ČSOB Kreditní karta	MasterCard Standard	15.000 - 250.000 Kč	45	1,6	400	5% z vyčerpané částky	FO ve věku 18 - 65 let, účet v bance na území ČR, občan ČR, EU, EHP s příjmem na území ČR
ČSOB	ČSOB Kreditní karta	MasterCard Gold	100.000 - 500.000 Kč	45	1,6	3 000	5% z vyčerpané částky	FO ve věku 18 - 65 let, účet v bance na území ČR, občan ČR, EU, EHP s příjmem na území ČR
POSTOVNÍ SPORITELNA	Kreditka Elektron	MasterCard neembosovaná	5.000 - 50.000 Kč	45	1,6	150	5% z dlužné částky (min. 500 Kč)	věk nad 18 let
ČESKÁ SPORITELNA	Kredit+ Visa Electron	Visa Electron	5.000 - 24.000 Kč	45	1,65	120	5% z vyčerpané částky	FO starší 18 let, účet u CS nebo jiné banky, měsíční příjem 8.000 Kč
ČESKÁ SPORITELNA	Kredit+ MC Partner	MasterCard	25.000 - 149.000 Kč	45	1,65	300	5% z vyčerpané částky	FO starší 18 let, účet u CS nebo jiné banky, měsíční příjem 14.000 Kč
ČESKÁ SPORITELNA	Kredit+ Visa Classic Partner	Visa	25.000 - 149.000 Kč	45	1,65	300	5% z vyčerpané částky	FO starší 18 let, účet u CS nebo jiné banky, měsíční příjem 14.000 Kč
ČESKÁ SPORITELNA	Kredit+ MC Gold	MasterCard	100.000 - 500.000 Kč	45	1,65	2 700	5% z vyčerpané částky	FO starší 18 let, účet u CS 6 měsíců, měsíční příjem 40.000 Kč
ČESKÁ SPORITELNA	Kredit+ Visa Gold	Visa	100.000 - 500.000 Kč	45	1,65	2 700	5% z vyčerpané částky	FO starší 18 let, účet u CS 6 měsíců, měsíční příjem 40.000 Kč
RAIFFEISENBANK	Platební karta FISCHER	Visa Classic	10.000 - 150.000 Kč	45	1,67	420	5% z dlužné částky (min. 500 Kč)	věk nad 21 let, měsíčně více než 10.000 Kč, trvalý pobyt v ČR
KOMERČNÍ BANKA	Modrá kreditní karta	VISA	10.000 - 250.000 Kč	45	1,74	0	5% z vyčerpané částky + úroky	věk nad 18 let, trvalý pobyt v ČR, klientství u Modré pyramidy

Zdroj dat: webové stránky bank

4.3 Porovnání úvěrů z kreditních karet

V tab. č. 2 je pro přehled uveden jen zlomek kreditních karet, které jsou k dostání v ČR. Ve skutečnosti existuje přes 50 druhů, každá s jinou specifikací. V tabulce jsou tedy zobrazeny takové, které nabízejí nejnižší úrokovou sazbu.

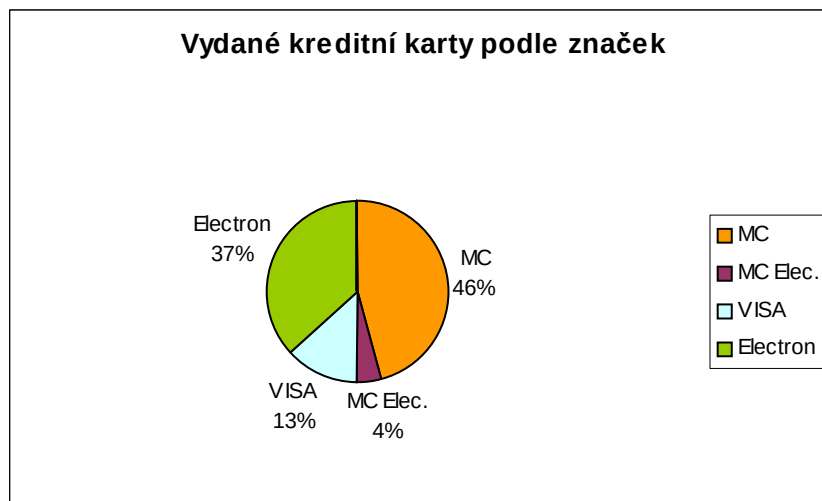
Kreditní kartu s nejnižší úrokovou sazbou (1,33%) můžete získat u UniCredit Bank - Prestižní kreditní karta. Její získání je ale podmíněno zřízením osobního konta EXKLUSIVE. Nejnižší úrokovou sazbu (1,54%) bez nutnosti zřízení bankovního konta má Kreditní karta LBBW Bank. Naopak nejvyšší úrokovou sazbu má Citibank (2,2%). V případě, že občan překročí bezúročné období, musí platit minimální měsíční splátku z celkové dlužné částky (nutná pro možnost dalšího užívání kreditní karty). Tuto splátku má v celé republice nejnižší Citibank (3,2%). Nejvyšší splátku nabízí Komerční banka u Kreditní karty MasterCard (10%).

Tab. č. 3: Vydané kreditní karty podle značek za rok 2008

VYDANÉ KARTY podle značek	MC	MC Elec.	Maestro	VISA	Electron	AmEx	DC	JCB	Ostatní	CELKEM
Kreditní karty	584 036	54 225	0	165 085	473 162	0	0	0	206	1 276 714

zdroj dat: www.bankovnikarty.cz

Obr. č. 2

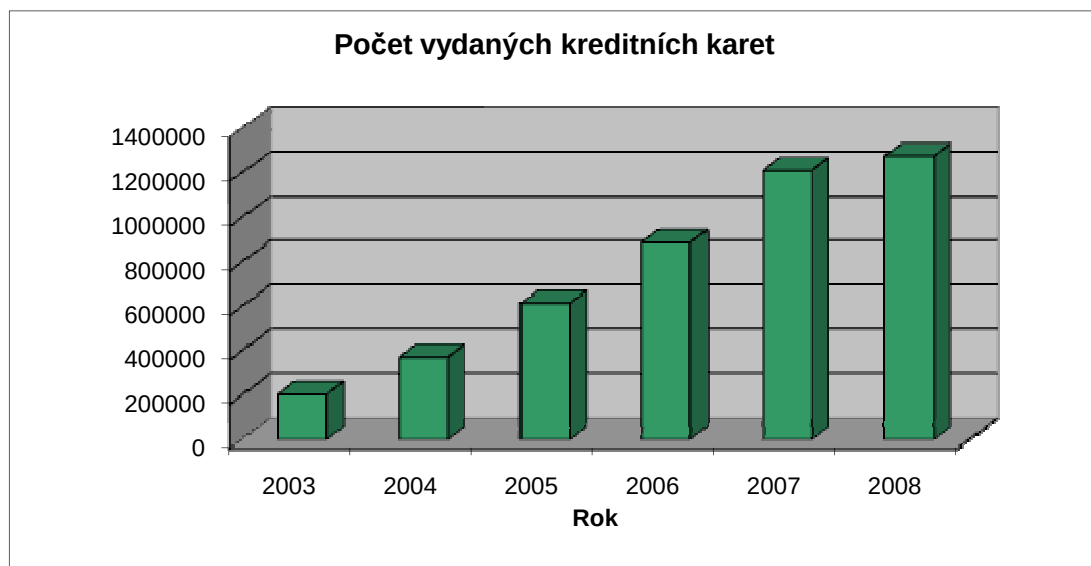
zdroj dat: www.bankovnikarty.cz

Tab. č. 4

Počet kreditních karet vydaných v ČR od r. 2003						
rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008
počet vydaných kreditních karet	203274	372933	614 542	885266	1212401	1276714

zdroj dat: www.bankovníkarty.cz

Obr. č. 3

Z obr. č.3 je vidět, že obliba kreditních karet od roku 2003 vzrostla téměř sedmkrát.

Trh kreditních karet má v ČR před sebou silný růstový potenciál. Loni tvořil objem plateb kreditními kartami jen 6,7 procenta z celkového objemu uskutečněného všemi kartami. Meziročně ale objem plateb i počet transakcí kreditními kartami stoupl zhruba o pětinu a v následujících letech se toto tempo růstu má udržet.

4.3.1 Porovnání úvěru z kreditní karty a kontokorentního úvěru

Pokud často využíváte kontokorentní úvěr, je vhodné uvažovat i o používání kreditní karty vzhledem k funkci bezúročného období.

Tuto funkci si můžeme ilustrovat na následujícím příkladu:

Občan si chce koupit zboží za 10 tisíc Kč a nemá zrovna volné finance. Vlastní však ale kreditní kartu (ta má bezúročné období 50 dnů) a také může čerpat kontokorentní úvěr. Kreditní kartu má vedenou u své banky první rok v ceně účtu, za kontokorent neplatí nic. Protože má bezúročné období na kreditní kartě 50 dní, rozhodně se mu vyplatí za zboží zaplatit kreditní kartou. Navíc při placení kreditní kartou jsou obvykle nabízeny i menší slevy (například několik procent z ceny zboží dolů) nebo různé bonusy od banky za provedené platby. Jestliže na konci bezúročného období stále tento občan nebude mít volné finance na splacení úvěru, má na výběr ze dvou možností. Buď zaplatit úrok z úvěru kreditní karty (počítáme s průměrnou sazbou 2 % p. m.), nebo tento úvěr splatit prostředky z kontokorentního úvěru a zaplatit úrok z něj. U kontokorentu počítáme s průměrnou sazbou 15,0 % p. a. a předpokládejme, že tento úvěr splatí jedinec do 2 měsíců. Vzhledem k tomu, že při přepočtení měsíčního úroku z kreditní karty na roční úročení dostane sazbu 24 %, vyplatí se využít kontokorentu. Na úrocích z kontokorentu tedy zaplatí 250 Kč.

V následující tabulce je ukázáno, kolik by občan zaplatil bez využití kombinace těchto dvou odlišných produktů:

Tab. č. 5: Půjčka 10 000 Kč na 110 dní

Druh úvěru	Počet dnů	Propočet	Úrokové náklady v Kč
Jen úvěr z kreditní karty	110	$(110-50)/360 \cdot 0,24 \cdot 10000$	400
Jen kontokorentní úvěr	110	$110/360 \cdot 0,15 \cdot 10000$	460
Využití bezúročného období kreditní karty a následné splacení kontokorentem	50+60	$60/360 \cdot 0,15 \cdot 10000$	250

Tento příklad ovšem bere v potaz kreditní kartu bez poplatku za vedení, což není samozřejmý případ. Tu poskytují totiž jen Komerční banka a Citibank. Většinou za kreditní kartu zaplatíte kolem 250-500 Kč ročně. Z tabulky č. 3 je vidět, že při využití bezúročného období ušetříte oproti samotnému kontokorentu 210 Kč. Kdyby vás tedy stála karta 400 Kč, nebylo by to výhodné. Kdybyste však tuto kombinaci použili např. třikrát do roka (na půjčku 10 tis. Kč), nebo třeba na půjčku 20 tis. Kč dvakrát za rok, tak by se vám kreditka i při poplatku 400 Kč za rok vyplatila. Rozpětí úrokových sazeb u kreditek i kontokorentů je však poměrně široké. Čím je nižší úrok u kreditky, a čím vyšší u kontokorentu, tím je zbytečnější je kombinovat a naopak.²⁵

²⁵ *Finance.cz* [online]. 2000-2009. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <www.finance.cz>.

Tab. č. 6

Přehled spotřebitelských úvěrů

Název banky	Název úvěru	Minimální výše úvěru	Maximální výše úvěru	Minimální doba splacení	Maximální doba splacení	Poplatek za zpracování, vyřízení a poskytnutí úvěru	RPSH od (% p.a.)
Oberbank	Spotřebitelský úvěr účelový	50 000 Kč	500.000 Kč	12 měsíců	96 měsíců	max. 1 % (minumum 1000 Kč)	8,49
Raiffeisenbank	Půjčka na kliknutí	20 000 Kč	400.000 Kč	6 měsíců	60 měsíců	zdarma	8,53
Raiffeisenbank	Účelový úvěr na ostatní investice	50 000 Kč	1.000.000 Kč	6 měsíců	120 měsíců	zdarma	8,9
Česká Spořitelna	Spotřebitelský úvěr účelový	100 000 Kč	není stanovena	12 měsíců	120 měsíců	0,8 % z výše úvěru, min. 400 Kč, max. 7 tis. Kč	9,18
Česká Spořitelna	Půjčka	30 000 Kč	500.000 Kč	12 měsíců	84 měsíců	Poplatek za poskytnutí úvěru: 0,8 % z výše úvěru, min. 400 Kč, max. 7 tis. Kč	9,5
Raiffeisenbank	Rychlá půjčka	20 000 Kč	500.000 Kč	6 měsíců	72 měsíců	zdarma	9,51
Poštovní spořitelna	Spotřebitelský úvěr neúčelový	20 000 Kč	600 000 Kč	12 měsíců	84 měsíců	50,- + 1 % z požadované částky (min. 300,- max 3.500,-)	9,53
Česká Spořitelna	Hotovostní úvěr	30 000 Kč	není stanovena	12 měsíců	72 měsíců	0,8 %, min. 400 Kč, max. 7000 Kč	9,81
mBank	mPůjčka	10 000 Kč	100.000 Kč	12 měsíců	84 měsíců	1 % z výše úvěru	9,84
Oberbank	Spotřebitelský úvěr neúčelový	50 000 Kč	100.000	12 měsíců	60 měsíců	max. 1 % (minimum 500 Kč)	9,94
VolksbankShop	Aktiv půjčka	15 000 Kč	250.000	12 měsíců	96 měsíců	1 % z výše úvěru	10,75
GE Money Bank	Expres půjčka	30 000 Kč	600.000 Kč	24 měsíců	96 měsíců	1,0 %, min. 500 Kč	11,3
UniCredit Bank	Osobní úvěr účelový	50 000 Kč	300.000 Kč	12 měsíců	60 měsíců	1 % z objemu úvěru, min. 500 Kč	11,31
LBBW Bank CZ	Osobní půjčka	100 000 Kč	500.000 Kč	12 měsíců	72 měsíců	1,0 % z výše úvěru	11,77
UniCredit Bank	Osobní úvěr neúčelový	50 000 Kč	300.000 Kč	12 měsíců	64 měsíců	1 % z objemu úvěru, min. 500 Kč	11,77
Volksbank CZ	Spotřebitelský úvěr od Volksbank	20 000 Kč	500.000	12 měsíců	72 měsíců	1 % z výše úvěru, min. 500 Kč	11,9
Waldviertler Sparkasse von 1842	Spotřebitelský úvěr	15 000 Kč	bez omezení (zpravidla do výše Kč 200 tis.)	bez omezení	84 měsíců	2% z úvěrové částky, min. 200 Kč	12,03
ČSOB	Půjčka na cokoliv	20 000 Kč	neomezená	12 měsíců	84 měsíců	1 % z výše úvěru, min. 500 max. 3500 Kč	12,17
Komerční banka	Osobní úvěr	30 000 Kč	500.000 Kč	12 měsíců	72 měsíců	0,8 % z výše úvěru, minimálně 500	12,38
Komerční banka	Perfektní půjčka	30 000 Kč	250.000 Kč	12 měsíců	72 měsíců	zdarma	15,96

Zdroj dat: webové stránky bank

4.4 Porovnání spotřebitelských úvěrů

V tabulce č. 6 jsou uvedeny nejčastěji nabízené spotřebitelské úvěry, jak účelové, tak neúčelové. Úvěr s nejnižší sazbou RPSN (roční procentní sazba nákladů) je poskytován od Oberbank (účelový úvěr, sazba 8,49%). Nejnižší sazbu pro neúčelový úvěr nabízí Raiffeisenbank. Tato banka také přichází s nulovým poplatkem za poskytnutí úvěru. Tuto možnost nabízí už jen Komerční banka s Perfektní půjčkou. Bohužel ale to, že má nejnižší sazbu, neznamená, že je také nejlevnější. Tato sazba je ovlivněna dobou splácení a výší splátky a také na základě finálního vyhodnocení bonity klienta se může výše RPSN lišit. V celkovém součtu můžeme tedy přeplatit výši úvěru více, než kdybychom si vzali úvěr u konkurenční banky s vyšší mírou RPSN. (Jen pro doplnění uvedu, že např. nebankovní společnost Home Credit nabízí spotřebitelský úvěr na 1 rok s RPSN i přes 200%.)

Jak bylo řečeno, zmíněné sazby dostane jen úzká skupina lidí. Jejich příjem totiž musí několikanásobně převyšovat požadovanou splátku a nesmějí mít další dluhy a jiné závazky. Lepší sazby často dostane klient banky, který má účet zřízen již nějakou dobu, takže banka vidí pohyby peněz na jeho účtu. V následujících tabulkách jsou uvedeny konkrétní případy při čerpání spotřebitelského úvěru.

Tab. č. 7

Úvěr na 30 000 Kč se splatností 24 měsíců			
Banka	Výše měsíční splátky (v Kč)	RPSN (v %)	Celkem zapláceno (v korunách)
Komerční banka	1392	15,11	34 436
ČSOB	1397	17,43	35 228
Raiffeisenbank	1375	18,21	35 376
Poštovní spořitelna	1454	19,06	35 809
Volksbank	1443	14,47	35 832
UniCredit bank	1486	20,6	36 161
GE Money bank	1511	26,83	36 259
mBank	1507	19,67	36 468
Citibank	1525	21,8	36 610
Česká spořitelna	1502	21,53	37 603

V tomto případě úvěru na 30 000 (Tab. č. 7) vyjde nejlevněji úvěr od Komerční banky a ČSOB, nejdražší od České spořitelny a Citibank.

Tab. č. 8

Úvěr na 75 000 Kč se splatností 48 měsíců			
Banka	Výše měsíční splátky (v Kč)	RPSN od (v %)	Celkem zapláceno (v korunách)
Komerční banka	1868	11,34	92 236
Raiffeisenbank	1877	12,83	94 848
Volksbank	1944	11,48	95 712
ČSOB	1935	13,59	96 030
Česká spořitelna	2031	14,86	100 393
UniCredit Bank	2109	17,1	101 728
Poštovní spořitelna	2084	17,12	101 872
GE Money Bank	2100	20,38	105 000
Citibank	2278	21,8	109 358

Úvěr na 75 000 Kč (Tab. č. 8) nabízí nejlevněji Komerční banka a Raiffeisenbank, nejdražší GE Money Bank a opět Citibank.

Tab. č. 9

Úvěr na 150 000 Kč se splatností 72 měsíců			
Banka	Výše měsíční splátky (v Kč)	RPSN od (v %)	Celkem zapláceno (v korunách)
Raiffeisenbank	2726	11,18	196 920
Komerční banka	2729	10,82	200 719
ČSOB	2847	12,17	208 584
Volksbank	2855	11,39	209 160
Česká spořitelna	2986	13,79	219 685
GE Money Bank	3083	15,96	221 964
UniCredit Bank	3193	16,5	230 419
Poštovní spořitelna	3164	16,49	230 571
Citibank	3883	20,6	232 970
LBBW	3263	17,36	234 936

Úvěr na 150 000 Kč (Tab č. 9) nabízí opět nejlevněji Raiffeisenbank a Komerční banka, nejdražší LBBW a Citibank.²⁶

²⁶ *Vše pro vaše osobní finance* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <www.finance.idnes.cz>.

4.5 Zadlužení českých domácností

České domácnosti se v poslední době rekordně zadlužují. Tento dluh činil na konci března podle údajů ČNB 906,3 mld. Kč. V tomto celkovém údaji hraje velkou roli struktura zadluženosti, kterou se budu na několika příštích stránkách zabývat.

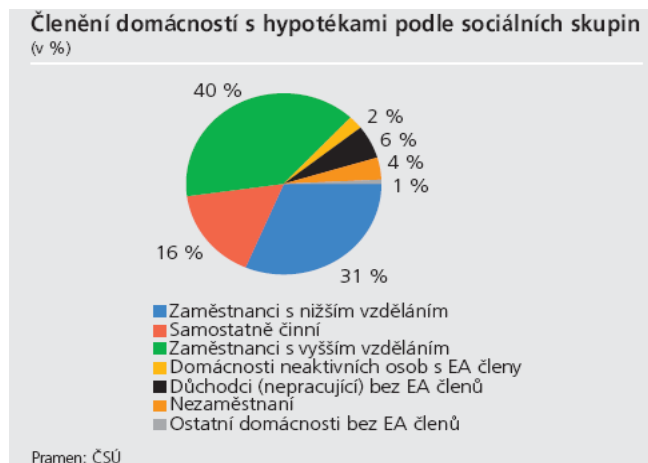
4.5.1 Struktura zadluženosti domácností

Jak již bylo mnohokrát zmíněno, úvěry poskytují bankovní a nebankovní instituce. Ke konci roku 2007 připadalo 83% na bankovní půjčky. Zbýlých 17% připadá na ostatní finanční zprostředkovatele.

4.5.2 Úvěry na bydlení

Na prudký růst zadluženost domácností patrný zejména od roku 2003 má vliv především poskytování úvěrů na bydlení. Druhově se jedná o hypoteční úvěry na bytové účely, standardní i překlenovací úvěry ze stavebního spoření a od roku 2002 také spotřebitelské úvěry na nemovitosti. Na začátku 90. let byl objem poskytnutých hypoték velmi malý. To bylo zapříčiněno vysokou úrovní úrokových sazeb a relativně malým počtem klientů schopných obstát u bank se svoji bonitou. Postupem času však hypoteční úvěry zaujaly první místo v objemu půjčených peněz obyvatelstvu. Na obr. č. 4 je vidět členění domácností s hypotékou podle sociálních skupin.

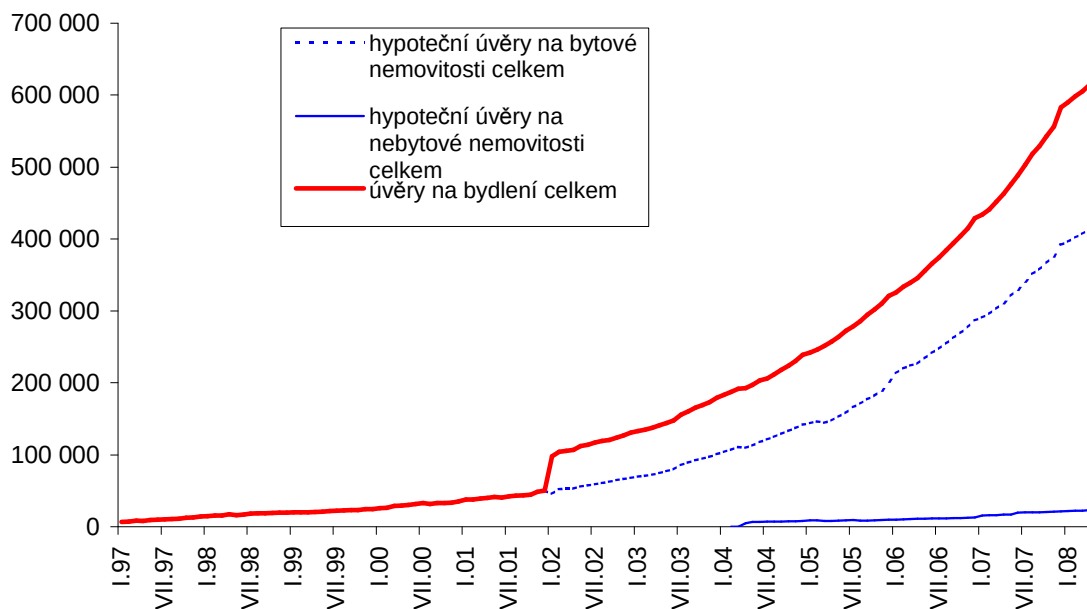
Obr. č. 4

Koncem roku 2007 - při vrcholícím hypotečním boomu v ČR - objem úvěrů na bydlení zahrnující peníze půjčené klientům bank, družstevních záložen a v malé míře i ostatních finančních zprostředkovatelů převýšil v úhrnu půlbilionovou hranici (515,9 mld. korun). To představovalo 14,5 % nominálního HDP ČR.

Obr. č. 5

Vývoj hypotečních úvěrů

Zdroj: ČNB

Co se meziročních přírůstků týká, úvěry na bydlení zaznamenaly v roce 2008 a v prvním čtvrtletí roku 2009 snížení velmi vysokých temp růstu (patrné na obr. č. 6). Tento útlum je dán vysokými procentními sazbami hypotečních bank. Za první čtvrtletí tohoto roku objem hypoték meziročně klesl o 31 procent na 17,7 miliardy korun.

Obr č. 6

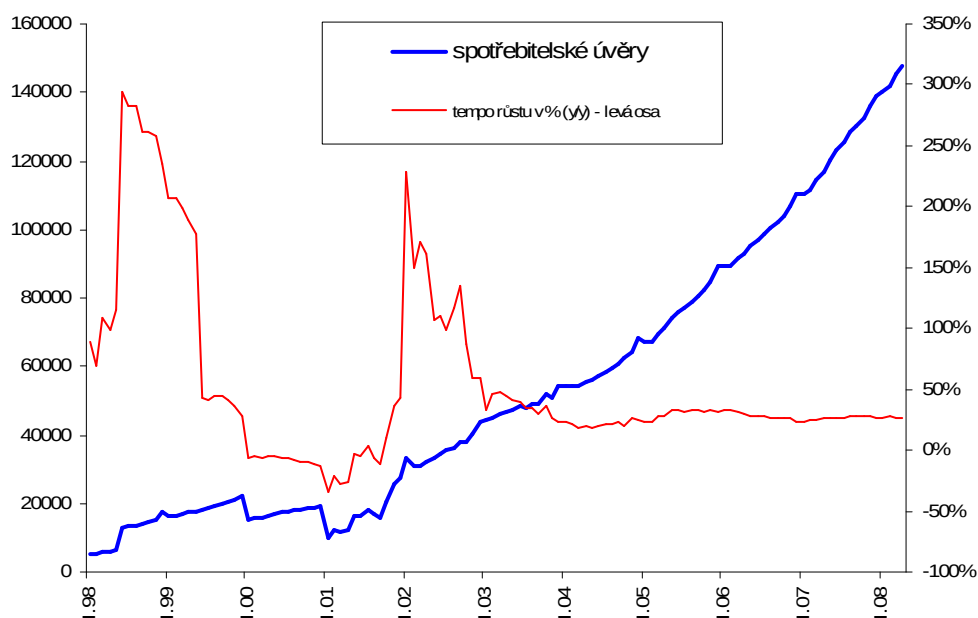
Zdroj dat: MMR

4.5.3 Spotřebitelské úvěry

V letech 2005 až 2007 podíl spotřebitelských úvěrů na celkových úvěrech domácnostem poskytnutých od všech finančních zprostředkovatelů klesal. Jestliže ke konci roku 2005 byl tento podíl více než třetinový (34,8 %), o pouhé dva roky nato klesl o více než 4 % na 30,5 %. Přitom právě pro závěr roku 2007 bylo typické, že ve 4. čtvrtletí stouply úvěry domácnostem na spotřebu nejvyšším mezikvartálním tempem za celé období 2005-2007 (+9 %), viz obr. č. 7 a 8.

Obr. č. 7

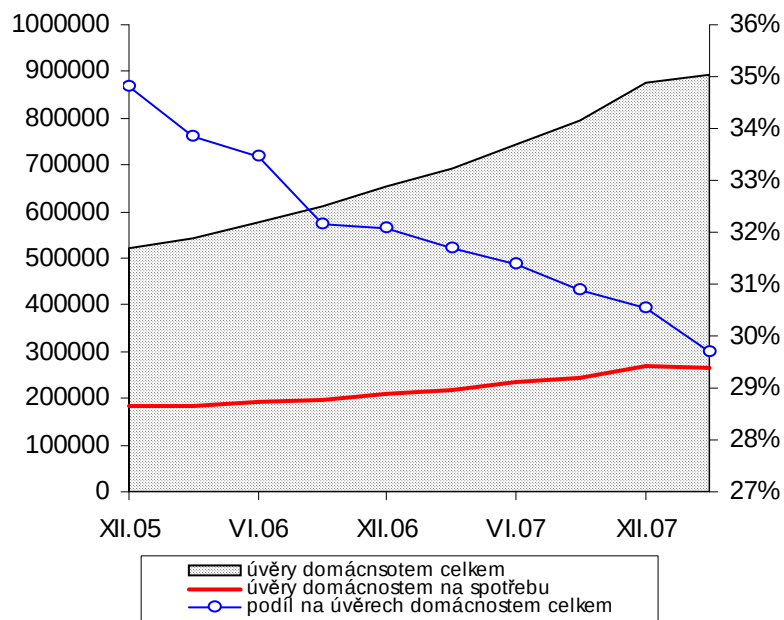
Objemy a přírůstky úvěrů na spotřebu (v mld. korun, meziroční změny v %)

Zdroj dat: ČNB

Obr. č. 8

**Spotřebitelské úvěry a jejich podíl na celkových
úvěrech domácnostem(v mil. korun, podíl v %)**

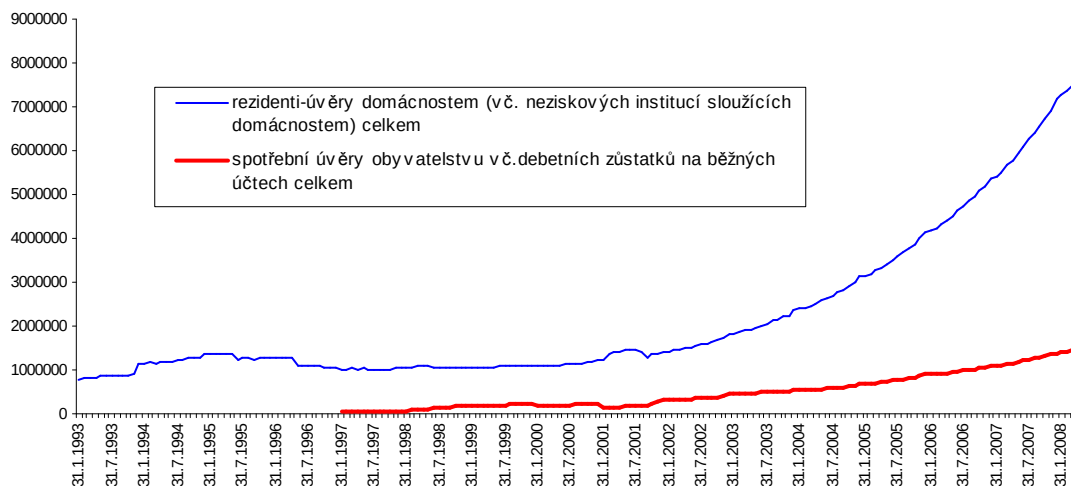
Zdroj: ČNB

4.6 Celková charakteristika

Na následujícím grafu (obr. č. 9) je znázorněn vývoj spotřebitelských úvěrů a celkový objem úvěrů fyzickým osobám – nepodnikatelům od r. 1993. Na první pohled je patrné, že spotřeba úvěrů neustále a exponenciálně roste.

Obr. č. 9

Vývoj úvěrů domácnostem celkem a spotřebitelských úvěrů poskytnutých obchodními bankami v ČR (v mil. korun)

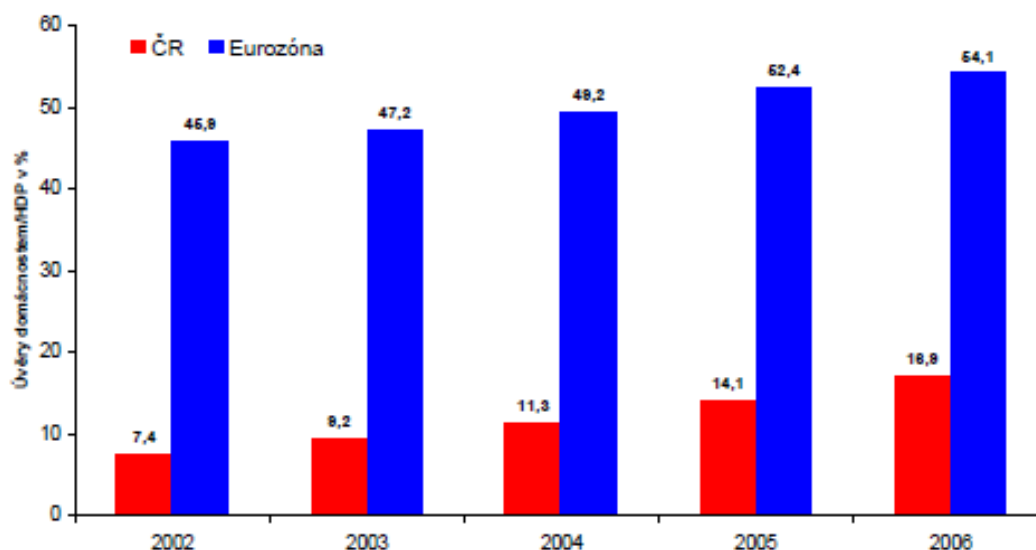

Zdroj: ČNB

České domácnosti se totiž díky poměrně širokým možnostem poskytování jak bankovních tak i nebankovních úvěrů (u kterých je šance na získání úvěru velice vysoká) v několika posledních letech rekordně zadlužovali. Objemově je největší skupina tvořena úvěry na bydlení. Jak je ale vidět z obr. č. 10, tempa jiných zemí Evropské unie jsme však ještě zdaleka nedosáhli. Oproti Eurozóně má česká republika stále ještě velkou rezervu.

Obr. č.10

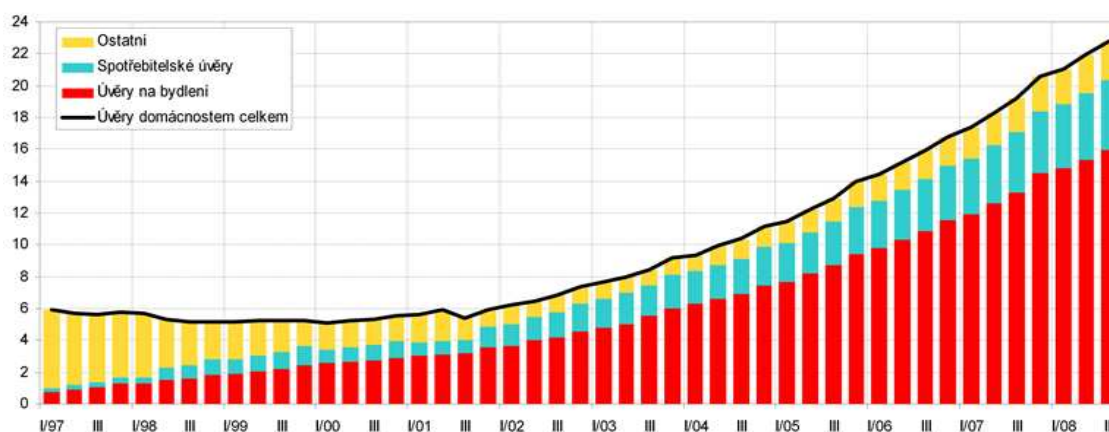
Úvěry domácnostem/HDP (v %)

zdroj: ČNB

Hlavní fáze úvěrového boomu začala v r. 2003. Od tohoto roku se podíl úvěrů na HDP, jak je vidět z obr. č. 11, zvýšil z 9 % až na současných 24%. To znamená nárůst téměř o 14% za období přibližně 6 let. I toto vysoké procento však ale nedosahuje hodnot zemí v Eurozóně a ani další několikaletý růst tímto tempem by neměl být rizikem.

Obr. č. 11: Vývoj úvěrů domácnostem

Zdroj dat: MF ČR

5 Závěr

Trh s úvěrovými produkty v České republice nabízí několik způsobů, jak získat potřebné finance. Tyto způsoby se ale poměrně dost liší svojí výhodností. Především je velký rozdíl mezi bankovními a nebankovními společnostmi – ty nebankovní nabízejí při půjčení řádově o desítky procent dražší úvěry. Při porovnání bankovních produktů již takové rozdíly nenalezneme.

Poměrně jednoduchá cesta, jak získat peníze, je kontokorentní úvěr. Ten je také klienty hojně využíván (především pro získání menších částek). Jeho výhodnost však záleží na tom, u jaké banky máte veden kmenový běžný účet, protože zakládat si běžný účet u jiné jen za účelem získání kontokorentního úvěru není příliš účelné.

Zajímavou možností je také nechat si vystavit kreditní kartu. Musím přiznat, že jsem byl překvapen množstvím nabízených kreditních karet. Osobně totiž neznám moc lidí, kteří by kreditní kartu používali, i když v jiných zemích (např. v USA) je to naprosto normální. A přestože statistiky ukazují, že kreditních karet je vystavováno čím dál větší množství, přetrvává u občanů ČR jistá nedůvěra v tento úvěrový prostředek a tak i když si nechají kartu vystavit, nepoužívají ji. Přitom je kreditní karta, díky svému bezúročnému období nebo v kombinaci s kontokorentním úvěrem, poměrně výhodná.

Co se spotřebitelských úvěrů týče, zde je problematika zřejmě nejobsáhlejší. V současné době se můžeme setkat téměř na každém kroku s propagací těchto produktů. Banky se snaží předhánět v tom, kdo nabídne zdánlivě výhodnější úvěr a získat tak klienty. I proto byl zaveden ukazatel RPSN pro snadnější porovnání této výhodnosti. Ten kdo by chtěl bankovní spotřebitelský úvěr čerpat, by ale rozhodně neměl sledovat jen RPSN. Nejlepší pro takového člověka je, když obejde několik bank a nechá si udělat konkrétní propočty přesně pro jeho situaci a poté se rozhodne, co je pro něj nejvýhodnější. Tento „průzkum trhu“ mu sice zabere nějaký čas, ale dobré rozhodnutí mu může ušetřit i několik tisíc Kč.

Pro mnoho lidí se život na dluh jeví jako naprosto normální a zadluženost obyvatel ČR je nejvyšší v historii existence našeho státu. Důvody růstu zadluženosti podle mě spočívají v rostoucí úrovni „konzumu“ české společnosti a poměrně lehké cestě (což platilo alespoň do konce roku 2008), jak úvěr získat. A proto se vyskytl styl jednání, že když si něco člověk nemůže dovolit, může si na to půjčit a v budoucnu to splatit. Tento styl jednání se ale netýká jen věcí běžné spotřeby, ale také vlastního bydlení.

Nicméně tento vysoký úvěrový nárůst ke konci roku 2008 skončil. Lidé si od bank půjčili výrazně méně a také přibylo těch, kteří nebyli schopni svůj úvěr splácet. Proto také banky zpřísnily svá kritéria ohledně poskytování úvěrů a rovněž lidé i díky často zmiňované finanční krizi dostali obavy ze zadlužení. Řekl bych že tato opatrnost je na místě a že by si lidé, i za cenu zpomalení celkového růstu HDP, měli půjčovat jen pokud to je naprosto nezbytné.

Seznam použité literatury

- 1) KROH, M. *Jak si vzít úvěr*. Grada Publishing, Praha 1999. ISBN 80-7169-617-X.
- 2) ŠIMÁNKOVÁ, J., SYROVÝ, P., ŠÍMA, J. *Jak na úvěry*. ASPI, Praha 2004. ISBN 80-7357-015-7.
- 3) BĚHOUNEK, P. *Úvěry a půjčky*. Sagit, Ostrava 2000. ISBN 80-7208-155-1.
- 4) HARTLOVÁ, V., SOLDÁNOVÁ, M., SVOBODOVÁ, J., ŽLEBKOVÁ, M. *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*. Fortuna, Praha 2004. ISBN 80-7168-900-9.
- 5) KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi*. Computer press, Brno 2005. ISBN 80-251-0882-1.
- 6) *Finanční vzdělávání* [online]. 2007. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW:
<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=333>
- 7) *Finanční web projektu iHned.cz a Hospodářských novin* [online]. 1996-2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z
WWW:http://finance.finweb.ihned.cz/banky_sporeni/platebni_karty/kreditni_karty/
- 8) *Finance.cz* [online]. 2000-2009. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z
WWW:<http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/kreditni-karty/co-to-je/>
- 9) <http://cs.wikipedia.org/wiki/RPSN>
- 10) Česká obchodní inspekce. [online]. 2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW:
<http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/nez-si-vezmete-spotrebitelsky-uver.html>

- 11) *Hypindex.cz* [online]. 2006-2008 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW:
<http://www.hypindex.cz/ostatni-texty/co-je-hypoteka/>
- 12) *Citibank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.citibank.cz/czech/consumer-banking/czech/docs/doc340.htm>
- 13) *Česká spořitelna* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/STANDARD_CONTENT_OT01_019814.XML
- 14) *ČSOB* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Csob/Kontakty-pobocky-bankomaty/Kontakty/Stranky/Dulezite-kontakty.aspx>
- 15) *GE Money bank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.gemoney.cz/ge/cz/1/nase-spolecnosti/kontakty>
- 16) *Komerční banka* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.kb.cz/cs/inf/contacts.shtml>
- 17) *LBBW Bank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.lbbw.cz/cs/kontakty/index.shtml>
- 18) *mBank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.mbank.cz/pruvodce/kontakty/>
- 19) *Oberbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
http://www.oberbank.cz/scripts/cz_gsdetail.asp?gs=pr

- 20) *Poštovní spořitelna* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.postovnisporitelna.cz/O-postovni-sporitelne/Kontakty/Dulezite-kontakty/Stranky/default.aspx>
- 21) *Raiffeisenbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <http://rb.cz/o-bance/kontakty/>
- 22) *UniCredit Bank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.unicreditbank.cz/cz/kontakty.html>
- 23) *Volksbank* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
http://www.volksbank.cz/vb/jnp/cz/o_bance/kontakty/cz-o_bance-kontakty-kontakt_na_banku.html
- 24) *Waldviertler Sparkasse* [online]. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://wspk.cz/index.php?page=kontakt>
- 25) *Finance.cz* [online]. 2000-2009. [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW:
<http://www.finance.cz/zpravy/finance/131534-kombinujeme-kontokorent-a-kreditni-kartu/>
- 26) *Vše pro vaše osobní finance* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: http://finance.idnes.cz/srovnani-nejlevnejsi-hotovostni-uvery-ziskate-od-kb-a-raiffeisenbank-1e4-/bank.asp?c=A090505_125146_bank_fib

Seznam použitých obrázků a grafů

Obr. č. 1: Schéma úvěrového procesu.....	18
Tab. č. 1: Přehled kontokorentních úvěrů	38
Tab. č. 2: Přehled úvěrů z kreditních karet.....	40
Tab. č. 3: Vydané kreditní karty podle značek.....	41
Obr. č. 2: Vydané kreditní karty podle značek.....	41
Tab. č. 4: Počet vydaných kreditních karet od r. 2003.....	42
Tab. č. 5: Půjčka 10 000 na 110 dní.....	43
Tab. č. 6: Přehled spotřebitelských úvěrů.....	45
Tab. č. 7: Úvěr na 30 000 Kč.....	46
Tab. č. 8: Úvěr na 75 000 Kč.....	47
Tab. č. 9: Úvěr na 150 000 Kč.....	47
Obr. č. 4: Členění domácností s hypotékou podle sociálních skupin.....	48
Obr. č. 5: Vývoj hypotéčních úvěrů.....	49
Obr. č. 6: Poskytnuté hypotéky lidem.....	50
Obr. č. 7: Objemy a přírůstky úvěrů na spotřebu.....	51
Obr. č. 8: Spotřebitelské úvěry a jejich podíl na úvěrech domácnostem.....	52
Obr. č. 9: Vývoj úvěrů domácnostem celkem.....	53
Obr. č. 10: Úvěry domácnostem/HDP.....	54
Obr. č. 11: Vývoj úvěrů domácnostem.....	54